

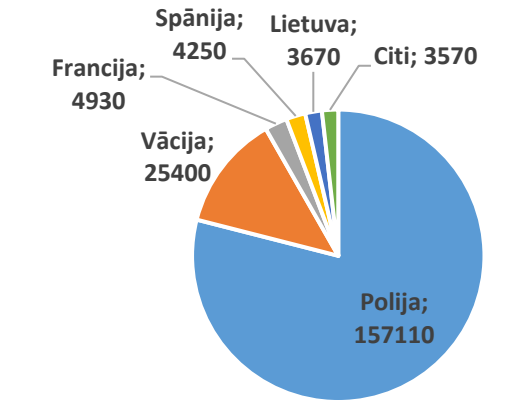
LUPĪNAS AUDZĒŠANAS PIEREDZE LATVIJĀ

Inga Jansone, Sanita Zute, Solveiga Maļecka, Margita Damškalne

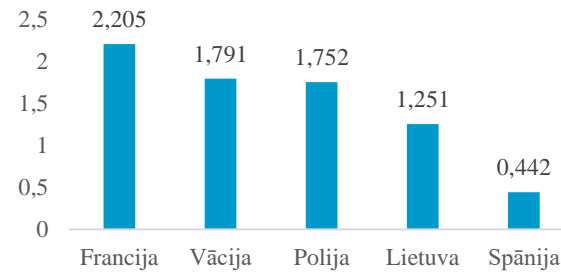
Agroresursu un ekonomikas institūts

IEVADS

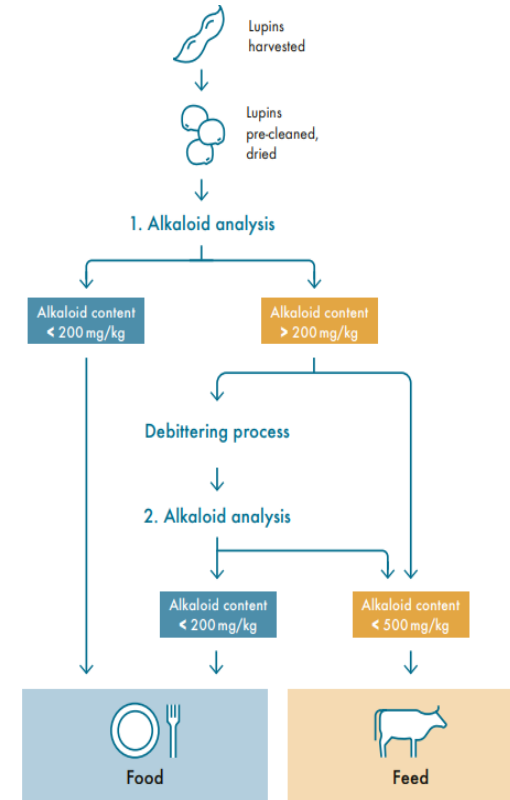
- **Lupīna** (*Lupinus* spp) ir **proteīnaugs** ar augstu potenciālu ilgtspējīgām laukkopības sistēmām.
- Lupīnu veidi lopkopībai: **šaurlapu jeb zilās lupīnas** (*Lupinus angustifolius*) un **baltās jeb saldās lupīnas** (*Lupinus albus*) šķirnes.
- Lupīnu sēklas satur **alkaloīdus**, kuru koncentrāciju nosaka suga, šķirne, audzēšanas apstākļi.
- Alkaloīdu saturs pieļaujams:
 - pārtikas produktos līdz 0,02 % no sausas,
 - dzīvnieku barībai līdz 0,05 % no sausas.
- Katru gadu lupīna Latvijā tiek sēta nelielās platībās – pēdējo desmit gadu laikā tās sējplatība ir variējusi no 330 ha (2018.) līdz 35 ha (2023.), pēc LAD datiem 2025. gadā lupīnu audzēja 67 ha.
- Lupīna Latvijā: 1) tirgū nav pieprasījuma pēc lupīnas (nav zināšanu un pieredzes lupīnas pārstrādē); 2) trūkst zināšanas par lupīnas audzēšanas praksi.

Lupīnas platības (ha) ES valstīs 2023 (FAO dati)

Lupīnas ražas, t ha⁻¹, 2023

Alkaloid-analysis-in-lupins_FiBL_2024

Ekonomiski pamatota pākšaugu integrēšana laukkopības sistēmās ES Zaļā kursa mērķu īstenošanai: slāpekļa piesaiste un produktīva ražas izmantošana
Projekta Nr. 24-00-COLA1601-000014

LUPĪNAS AUDZĒŠANAS PIEREDZE LATVIJĀ

Inga Jansone, Sanita Zute, Solveiga Maļecka, Margita Damškalne

Agroresursu un ekonomikas institūts

Lauka izmēģinājumi 2025

Projektā saimniecībās 2025. gadā vērtēja lupīnas audzēšanas prakse:

bioloģiskajā sistēmā

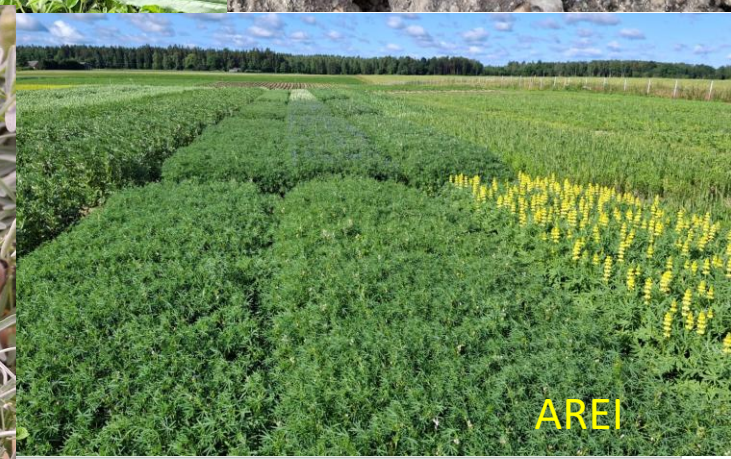
- ZS Kaņepītes, Valmieras novadā – šaurlapu lupīna ‘Rumba’ – 2 ha
- ZS Liepkalns Rēzeknes novadā – baltā lupīna ‘Celina’ - 2 ha

integrētā audzēšanas sistēmā

- ZS Vīksnas, Dobeles novadā - šaurlapu lupīna ‘Rumba’ - 2 ha
- AREI Stendes pētniecības centrā Talsu novadā
 - Šaurlapu lupīna ‘Rumba un ‘Tango’
 - Baltā (saldā) lupīna ‘Celina’

Lupīnu sēklai tika noteikta raža un tās kvalitāte:

- proteīns
- alkoloīdi

Ekonomiski pamatota pākšaugu integrēšana laukkopības sistēmās ES Zaļā kursa mērķu īstenošanai: slāpekļa piesaiste un produktīva ražas izmantošana

Projekta Nr. 24-00-C0LA1601-000014

LUPĪNAS AUDZĒŠANAS PIEREDZE LATVIJĀ

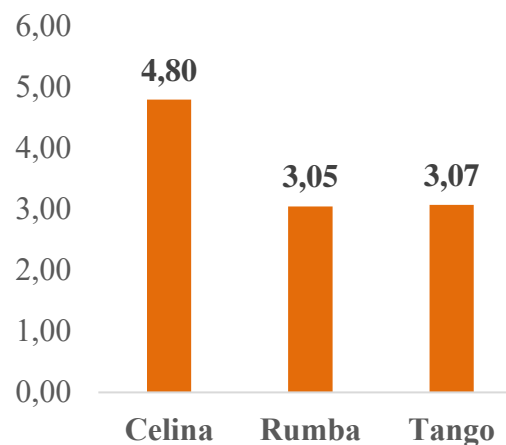
Inga Jansone, Sanita Zute, Solveiga Maļecka, Margita Damškalne

Agroresursu un ekonomikas institūts

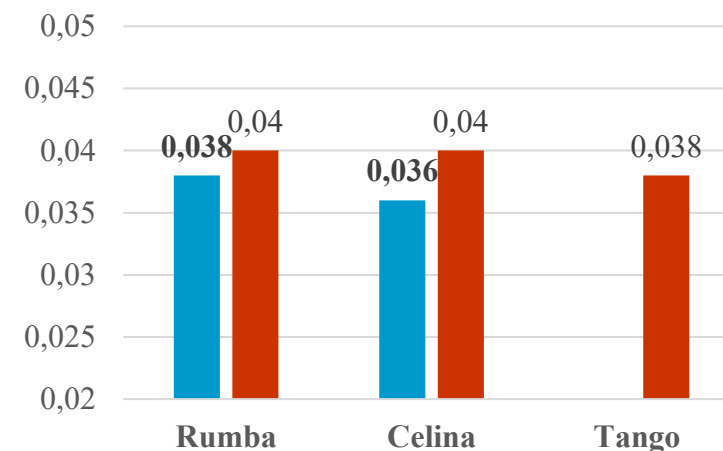
Rezultāti

.Pirmā izmēģinājumu gadā Stendē lupīnas raža variēja no 3.07 t ha⁻¹ (šaurlapu lupīnas šķirne 'Tango') līdz 4.8 t ha⁻¹ (baltās lupīnas šķirne 'Celina'), proteīna saturs attiecīgi – no 29,6 līdz 30,7%.

Labākie rezultāti lupīnas audzēšanā saimniecībā iegūti **ZS Kaņepītes**, audzējot šaurlapu lupīnu 'Rumba', kur vidējā sēklu raža, **2.1 t ha⁻¹**, proteīns sēklās – 36.1% sausnā.

Lupīnas sēklu ražas, t ha⁻¹, 2025, Stende

Alkaloidi lupīnas sēklu, %, 2025.

Proteīna saturs lupīnas sēklās, %, 2025.

Lupīnu sugas	Lupīnas šķinnes	Proteīns, %
Baltā lupīna	Celina	30.7
	Dieta	25.7
Šaurlapu lupīna	Rumba	24.4 - 36.1
	Tango	28.9 - 29.8
	Salsa	27.5
	Karo	24.8
	Regent	30.4
	Agat	33.3
	Oskar	32.4

Secinājumi

- Latvijas audzēšanas apstākļos, audzējot piemērotas šķirnes un izvēloties audzēšanas agrotehniku var izaudzēt lupīnu pārtikas un lopbarības ražošanai
- Projektā turpināsim pētījumus, lai uzlabotu lupīnas audzēšanas tehnoloģijas, noskaidrotu faktoros, kas visbūtiskāk ietekmē lupīnas produktivitāti, novērtētu lupīnas lomu slāpekļa piesaistē augsnē.
- Lupīnas audzēšanas paplašināšanai svarīgs nosacījums ir arī ražas pārstrādes tehnoloģiju attīstīšana, kas nodrošinātu proteīnbagātu lopbarības un pārtikas produktu ražošanu no lupīnas sēklām.